

19.1.2025 35. helluntain jälkeinen sunnuntai

Vuoroluvun mukainen epistola on Kol. 3: 12 – 16 ja evankeliumi Luuk. 18: 18 – 27. Kyseessä on 30. helluntain jälkeisen sunnuntain tekstit. Viime vuonna 30. sunnuntain sekä epistola että evankeliumi luettiin lukuohjeiden mukaisesti poikkeuksellisesti toisella tavoin. Sen takia 30. sunnuntain tekstit löytyvät seuraavalla tavalla: epistola on luettu 8.12.2024 ja evankeliumi 1.12.2024.

Hautaustoimituksen epistola (tavallinen)

”Tahdomme, veljet, teidän olevan selvillä siitä, mitä tapahtuu kuoleman uneen nukkuville, jotta ette surisi niin kuin nuo toiset, joilla ei ole toivoa. Jos kerran Jeesus on kuollut ja noussut kuolleista, niin kuin me uskomme, silloin Jumala myös on Jeesuksen tullessa tuova poisnukkuneet elämään yhdessä hänen kanssaan. Ilmoitamme teille, mitä Herra on sanonut: Me elossa olevat, jotka saamme jäädä tänne siihen asti kun Herra tulee, emme ehdi poisnukkuneiden edelle. Itse Herra laskeutuu taivaasta ylienkelin käskyhuudon kuuluessa ja Jumalan pasuunan kaikuessa, ja ensin nousevat ylös ne, jotka ovat kuolleet Kristukseen uskovina. Meidät, jotka olemme vielä elossa ja täällä jäljellä, temmataan sitten yhdessä heidän kanssaan pilvissä yläilmoihin Herraa vastaan. Näin saamme olla aina Herran kanssa.” (1. Tess. 4: 13 – 17)

Kuoleman uneen nukkunut tarkoittaa kuollutta, ilmaisua käytetään psalmeissa (Ps. 13: 4). Tässä yhteydessä Paavali puhuu kristityn kuolemasta (vrt. jae 16). Todennäköisesti Paavalin käytyä julistamassa evankeliumi ja ennen kuin Timoteus kävi Thessalonikassa, joku (jotkut) seurakunnan jäsen oli kuollut. Nähtävästi Paavalin julistus Thessalonikassa ei ollut käsiteltyt uskovan kuolemaa. Tässä tilanteessa osalla uskovaisia on toivo hiipunut ja aiheuttanut ongelmia uskolle. Kristityillä pitää olla tulevaisuuteen suuntautuvaa toivoa. ”Nuo toiset” tarkoittaa seurakunnan ulkopuolella olevia.

Paavali muodostaa tässä tekstiä, jossa tuodaan esille kristillinen usko. Hän korostaa sekä Kristuksen kuolemaa että Hänen ylösnousemistaan. Paavali on jo aikaisemmin tässä kirjeessä korostanut, että Jumala herätti Jeesuksen kuolleista (1. Tess. 1: 10). Laajemmin Paavali kirjoittaa tästä korinttolaisille (1. Kor. 15: 3 – 7). ”Niin kuin me uskomme” tuo esiin alkukirkon uskon. Jeesuksen kuolemaan ja ylösnousemukseen perustuu kristillinen toivo. Samalla tavoin kuin Kristus nousi kuolleista, nousevat Häneen uskovat myös kuolleista.

Tekstimme loppuosa selittää tätä asiaa. ”Ilmoitamme teille, mitä Herra on sanonut” on ongelmallinen. Osa tutkijoista pitää sitä Herran sanana ja se voisi perustua Matteuksen evankeliumiin (vrt. Matt. 24:

30). Toinen ryhmä tutkijoita pitää tätä Paavalin itsensä kokemana ilmestyksenä. Kolmas ryhmä olettaa, että se oli varhaiskirkossa elänyt profetia, jota Paavali käytti. Varsinainen profetia on jakeissa 16 – 17. Jakeen 15 loppu: ”Me elossa olevat, jotka saamme jäädä tänne siihen asti kun Herra tulee, emme ehdi poisnukkuneiden edelle” on nähtävästi Paavalin omaa tulkintaa asiasta. Siinä ilmenee Paavalin usko Kristuksen nopeaan toiseen tulemiseen.

Tämä lopun aikaa koskeva profetia on voinut saada vaikutteita varhaisesta juutalaisesta lopun aikaa koskevasta ajattelusta, joka käsitteli Ihmisen Pojan tulemistä. Herran laskeutuminen taivaasta, ylienkelin käskyhuuto ja Jumalan pasuuuna kertovat jumalallisesta toiminnasta (samaa aihepiiriä käsittelee myös Johanneksen ilmestys (vrt. luvut 14, 17, 19 ja 20). Voi olla, että aiheen kuvaus on saanut vaikutteita hellenistisen ajan kuninkaan (keisarin) tulosta kaupunkiin. Toinen vaikutteen antaja on voinut olla Jumalan ilmestyminen Siinailla.

Kristukseen uskovat kuolleet nousevat ylös. Verbi on sama, mitä käytetään Kristuksen ylösnousemisesta. Tässä korostuu Jumalan toiminta ja se, että se on tulosta Jeesuksen ylösnousemuksesta. Kuolonuneen nukkuneet uskova ovat siis läsnä Kristuksen toisessa tulemisessa.

”Pilvissä yläilmoihin” kertoo taivaallisesta kulkemisesta (vrt. Dan. 7: 13). ”Näin saamme olla aina Herran kanssa.” Ajatus pelastuksesta on nimenomaan se, että me olemme Hänen kanssaan (vrt. 1. Tess. 5: 10). Kristittyjen tapaaminen Herran kanssa merkitsee jonkinlaista muutosta ihmisessä. Tämän Paavali on kuvannut kirjeessään korinttolaisille (1. Kor. 15: 51 – 54a).

Hautaustoimituksen evankeliumi (tavallinen)

”Totisesti, totisesti: se, joka kuulee minun sanani ja uskoo minun lähettäjääni, on saanut ikuisen elämän. Hän ei joudu tuomittavaksi, vaan hän on jo siirtynyt kuolemasta elämään. Totisesti, totisesti: tulee aika – ja se on jo nyt – jolloin kuolleet kuulevat Jumalan Pojan äänen. Ne, jotka sen kuulevat, saavat elää, sillä Isä, elämän lähde, on tehnyt myös Pojasta elämän lähteen. Isä on myös antanut hänelle tuomiovallan, koska hän on Ihmisen Poika. Älkää ihmetelkö tätä! Tulee aika, jolloin kaikki, jotka lepäävät haudoissaan, kuulevat hänen äänensä. He nousevat haudoistaan – hyvää tehneet elämän ylösnousemukseen, paha tehneet tuomion ylösnousemukseen.” (Joh. 5: 24 – 30)

”Totisesti, totisesti” on tehokeino, jolla kuulijan tai lukijan mielenkiinto kiinnitetään tulevaan asiaan. Hepsaksi se on amen, amen. Jeesuksen Kristuksen sanojen kuulemisen lisäksi ihmisellä pitää olla usko Hänen lähettäjäänsä, Jumalaan. Jumala on elämän lähde. Jos me elämme Jumalan yhteydessä,

silloin elämme elämän yhteydessä. Se, joka pysyy kristillisen seurakunnan (aktiivisena) jäsenenä on jo nyt siirtynyt kuolemasta elämään. ”Me rakastamme veljiämme, ja siitä me tiedämme siirtyneemme kuolemasta elämään. Joka ei rakasta, pysyy kuolman vallassa.” (1. Joh. 3: 14) Fyysinen kuolema koskee kaikkia, mutta Jumalan yhteydessä eläville ei ole hengellistä kuolemaa.

”Tulee aika – ja se on jo nyt – jolloin kuolleet kuulevat Jumalan Pojan äänen.” Todennäköisesti Jeesus tarkoittaa tällä sitä, että Hänen kuolleista herättämänsä ihmiset kuulevat Hänen äänensä. Näitä ovat Nainin kaupungin lesken ainoa poika, Jairuksen tytär ja Lasarus. Kuullessaan Jeesuksen äänen he palasivat takaisin elämään.

”Isä, elämän lähde, on tehnyt myös Pojasta elämän lähteen.” Tämä toistaa eilisen evankeliumin ajatuksen siitä, että myös Poika voi antaa elämän kuolleille. Samaten toistuu ajatus siitä, että Isä on antanut tuomiovallan Ihmisen Pojalle. Ihmisen Poika tarkoittaa Kristusta (1. Dan. 7: 13 – 14; Joh. 1: 51).

”Isä on myös antanut hänelle tuomiovallan, koska hän on Ihmisen Poika.” (Jae 27) Tämä kohta pitää ymmärtää oikein. Ihmisen Poika tarkoittaa profeetta Danielin kirjassa mainittua ”Ihmisen Poikaa” (Dan. 7: 13 – 14). ”Eräs, näöltään kuin ihminen”, on sanasta sanaan käännettynä ”kuin ihmisen poika”. Kyseinen kohta kuvaa Messiasta. Tuomiovalta liittyy siihen, että tämä ”Ihmisen Poika” on samalla Jumala, Jumalan Poika. Tähän kohtaan liittyy kirkon historiassa myös paulikaanien harhaoppi. He tulkitessaan tätä kohtaa väittivät, että Kristus on vain ihmisen poika eikä siis Jumala. Vanha kirkko tulkitessaan tätä kohtaa korostaa, että tässä nimenomaan puhutaan Jumalan Pojasta. Ongelma liittyy siihen, miten tulisi käyttää sitä sanaa, joka nykyisessä suomennoksessa on käännetty sanalla ”koska”. Kyseinen sana voidaan kääntää eri tavoin ja myös liittää eri lauseeseen. Vanha kirkko ymmärsi lauseen suunnilleen näin: ”Isä on myös antanut hänelle tuomiovallan. Älkää ihmetelkö sitä, että hän on Ihmisen Poika”. Näin ymmärrettynä tuomiovalta on annettu Jumalan Pojalle (vrt. jae 25).

”Tulee aika, jolloin kaikki, jotka lepäävät haudoissaan, kuulevat hänen äänensä.” Tässä on kyse yleisestä ylösnousemuksesta, joka siis koskee kaikkia. Jeesuksen ääni on merkki ylösnousemuksesta. ”He nousevat haudoistaan – hyvää tehneet elämän ylösnousemukseen, pahaa tehneet tuomion ylösnousemukseen.” Nyt me olemme salaisuuden äärellä. Emme tiedä, mitä kaikkea tämä voi merkitä. Teksti kuitenkin osoittaa, että on kaksi erilaista ylösnousemusta. Kirkko ymmärtää, että pelkkä usko ei riitä. Uskon tulee toteutua elämässä ”hyvän tekemisenä”. Elämän ylösnousemus tarkoittaa elämää yhdessä Jumalan kanssa, tuomion ylösnousemus elämää Jumalan ulkopuolella.

Ymmärrämme kuoleman fyysiseksi tapahtumaksi, jossa ihmisen elintoiminnot lakkaavat. Toisaalta joutuminen elämän yhteydestä pois on joutumista kuoleman valtaan. Jos Jumala on elämän antaja ja itse elämä, sen lähde, niin ero Jumalasta merkitsee kuolemaa, eikä tällä tässä yhteydessä tarkoiteta fyysistä kuolemaa. Hengellinen kuolema on mahdollista vielä fyysisen elämän aikana. Toisaalta, niin kauan kuin elämme, meillä on mahdollisuus katumukseen.

Kuoleman jälkeisistä asioista meillä on hyvin vähän tietoa. Tiedämme, että elämä jatkuu jossain muodossa. Tiedämme, että Kirkko puhuu ruumiillisesta ylösnousemuksesta, vaikka se ei ehkä tarkoitakaan meidän nykyistä, vajavaista ruumista. Tiedämme, että tuonpuoleisessa kohtalomme ovat erilaisia. Puhuessamme pelastuksesta ymmärrämme, että se on elämää Jumalan yhteydessä. Kadotus on se, että me olemme kadottaneet Jumalan, oikean elämän. Ikuinen rangaistus on sitä, että ymmärrämme olevamme erossa Jumalasta.

”Minä en pyri toteuttamaan omaa tahtoani, vaan lähettäjäni tahdon” Tämä osoittaa Isän ja Pojan välisen yhteyden. Poikaa toimii suhteessa ihmisiin Isän edustajana, yhtenä Pyhän Kolminaisuuden persoonana.